

Studenti Erasmusu a jejich integrace do české společnosti

1. Úvod

Erasmus je největším programem evropské spolupráce v oblasti vysokoškolského vzdělávání, který využívá více než 50% celkového objemu prostředků Programu celoživotního učení.

Na téma Erasmus nebylo sepsáno mnoho studií a odborných článků, jak by se mohlo zdát i přesto, že je to velice aktuální téma. Každým rokem je do programu Erasmus investováno více a více nemalých finančních prostředků z kapes občanů Evropské unie, která tento studentský výměnný program zastřešuje.

„Erasmus je součástí Programu celoživotního učení (LLP) a je jedním z nejznámějších programů EU zaměřený na vzdělávání a výchovu. Umožňuje studentům vyjet do zahraničí na studijní pobyt či pracovní stáž a podporuje také spolupráci mezi vysokoškolskými institucemi v rámci Evropy. Věnuje se nejen studentům, ale také učitelům, podnikovým a vysokoškolským zaměstnancům, kteří oceňují tuto příležitost.“¹⁾

Nedílnou součástí programu Erasmus je i integrace studentů do nové společnosti. Tato skutečnost může přinášet problémy způsobené soužitím s novou kulturou a nepřípraveností hostitelské země na přijíždějící studenty. Tento problém se týká i studentů přijíždějících do České republiky a je otázkou, jak se s tímto problémem nejen oni, ale i česká společnost dokáže vypořádat a jaká je její podpora pro přijíždějící studenty. Program Erasmus v tomto ohledu poskytuje mnoho příležitostí k porozumění a k lepšímu začleňování studentů mezi sebou. Tento program byl přijat za vlastní například v univerzitách jako Roehamptonská univerzita, Karlova univerzita a Tilburská univerzita. Je o něm hovořeno jako o kooperačním programu vyšší vzdělanosti, který podporuje vzdělanost a porozumění mezi lidmi a kulturami. V neposlední řadě napomáhá k mobilitě lidí mezi zeměmi Evropské unie.²⁾

2. Cíl práce

Cílem této práce je pomocí nastudované literatury a dotazníkového šetření společně s předvýzkumnými rozhovory se studenty programu Erasmus odpovědět na základní cílovou otázku a podotázky.

Cílová otázka:

- NA JAKÉ ÚROVNI SE INTEGROVÁNÍ STUDENTI ERASMU DO ČESKÉ SPOLEČNOSTI?

Podotázky:

- Snaží se zapojit mezi české studenty nebo zůstávají spíše ve svých skupinách?
- S jakými překážkami se mohou setkat v rámci svého pobytu v ČR?

- Hledají pomoc při získávání informací na odděleních jim určeným od univerzity nebo se obracejí na české studenty?

3. Metodika a adekvace metod

Práce se skládá ze dvou částí. V první části jsou zpracována teoretická východiska programu Erasmus jako jeho vznik, cíle, význam a podmínky účasti v něm. Všechna data byla čerpána z odborné literatury, internetových zdrojů a informačních letáků.

Základním zdrojem druhé části - vlastní práce jsou řízené rozhovory se zahraničními studenty, kteří studují v České republice. Otázky jsou otevřené a týkají se jejich problémů spojených s pobytem a studiem v naší republice a jejich sžitím s českou kulturou a obyvateli. Na základě takto získaných poznatků je vypracován doplňující dotazník, prostřednictvím kterého jsou potvrzeny poznatky z řízených rozhovorů.

Dotazník, který vychází z podnětů, jež jsou získány prostřednictvím řízených rozhovorů, zobrazuje jednotlivé problémy a situace ve větším množství dotazovaných studentů a jejich postoje a zkušenosti s pobytem v hostitelské zemi. Slouží ke komplexnějšímu zhodnocení pohledu studentů na danou problematiku. Dotazník byl osobně předložen k vyplnění studentům Erasmus na České zemědělské univerzitě. Dotazovaní byli vybíráni náhodně v prostorách školy. Nejdříve byli osloveni otázkou, zda studují na naší škole v rámci programu Erasmus. Díky této skutečnosti nedošlo k záměně spolu se studenty, kteří studují v rámci klasického studia na některém z anglických oborů. Vybraní respondenti byli požádáni o vyplnění krátkého strukturovaného dotazníku, který obdrželi v papírové podobě. Z hlediska možnosti jazykové bariéry a neporozumění daným otázkám, byli členové týmu k dispozici zahraničním studentům pro zodpovězení případných otázek.

3.1 Adekvace metod

Teoretická část založena na studiu odborné literatury, internetových zdrojů a informačních letáků je zaměřena na studenty programu Erasmus a jejich problémy v České republice. Velkým negativem je málo dostupných zdrojů na téma přijíždějících studentů do ČR a neochota pracovníků na zahraničním oddělení České zemědělské univerzity.

Praktická část je založena na rozhovorech se studenty prostřednictvím řízeného rozhovoru se stanovenými otázkami. Touto zvolenou metodou se dá rozšířit směr kladených otázek podle toho, jak účastníci reagují a sezení se rozvíjí. Zkreslující je ale subjektivita dotazovaných a velkou roli zde hraje časový faktor, tedy doba, kterou studenti stráví v rámci programu Erasmus v jiné zemi. Velkou roli hraje také to, zda si student dokáže vytvořit alespoň minimální zázemí ve formě např. bydlení a sociálně - společenských kontaktů. Řízené rozhovory jsou dále doplněny o dotazníkové šetření, které je zaměřeno na názory ostatních studentů programu Erasmus.

4. Literární rešerše

Program Erasmus získal svůj název po slavném holandském humanistovi Erasmu Rotterdamském, který studoval na evropských školách a své studium dále propagoval ve svých dílech. Tento program funguje na základě bilaterálních smluv. Nabízí studentům tři možnosti využití – studijní pobyt, pracovní stáž nebo intenzivní jazykový kurz. Nejvyužívanější z nich je studijní pobyt v zahraničí, kde mezi nejvíce navštěvované státy patří Francie, Německo, Španělsko a Velká Británie.

Ať už se zájemce rozhodne pro jakoukoli alternativu ze tří výše uvedených, vždy bude řešit otázku alespoň minimálního způsobu začlenění do dané společnosti, ve které stráví určitý čas.

S názory na tuto problematiku se můžeme setkat u autorů jako je Michael Byram a Anwei Feng v knize: *Living and Studying Abroad: Research and Practice*. Tito autoři nahlíží na problematiku studentů Erasmus z úhlu pohledu délky setrvání v dané zemi. Tvrdí, že jsou velké rozdíly mezi studenty, kteří v zemi zůstávají déle, a těmi, kteří jsou zde pouze na krátkodobý pobyt a odcestují velmi rychle. Studenti, kteří přijíždějí pouze na krátkou dobu, se do společnosti spíše nezačleňují, tvoří tzv. “podskupiny”, ve kterých se zdržují po celou dobu pobytu. Naopak studenti setrvávající déle se do společnosti snaží začlenit více. ³⁾

Podobný názor zastává i Jana Vavrečková a Ivo Baštýř v “Metodice sledování a hodnocení integrace cizinců z třetích zemí v České republice” kde uvádí jako nejčastější problémy integrace příslušníků jiných národů v ČR jazykovou bariéru, pobytový statut cizinců, bydlení a zdravotní péči. Za nejvýznamnější aspekt integrace můžeme označit zvládnutí alespoň základů českého jazyka. Tato schopnost se liší dle země původu cizince, například studenti ze slovanských zemí zvládají základy lépe, na rozdíl od studentů z neslovanských zemí. Je jasné, že názory na začlenění zahraničních studentů do společnosti se liší, z velké části se odvíjí od subjektivního vnímání situace a dané osobnosti studenta přijíždějícího na tuto stáž. ⁴⁾

Prostřednictvím programu Erasmus spolupracují skoro všechny vysoké školy. Je přístupný všem vysokým školám, tedy i školám neuniverzitního typu. Mezi partnery patří země EU, země ESVO, kandidátské země a program je také otevřen Švýcarské konfederaci. V současné době je do tohoto programu zapojeno až 90% evropských universit z 31 účastnických zemí. Tento program byl v ČR zahájen roku 1998 a zúčastnilo se ho okolo 3 milionů studentů. Studentům se dostává nových znalostí, organizačních schopností, poznávají nové kultury, zlepšují si cizí jazyky a pronikají tak do obvyklého každodenního života jiných zemí. ⁵⁾

Největší zájem je o studijní programy v angličtině. Studenti ze slovanských zemí někdy preferují českou výuku, již může předcházet i roční intenzivní kurz českého jazyka. Za příčinu nárůstu počtu zahraničních studentů u nás lze obecně považovat zvýšenou podporu mobility ze strany EU i jednotlivých států. Stěžejní roli hrají i tradice a dobrá pověst univerzit stejně jako otevírání atraktivních oborů v angličtině a jiných jazycích. Z části je možné považovat za příčinu i zvyšování školného na zahraničních univerzitách oproti univerzitám v České republice. V současné době přijímáme jako stát více zahraničních studentů než vysíláme. Tento dlouhodobý trend se začíná otáčet tak, že počty studentů vyjíždějících a přijíždějících se začínají vyrovnávat. V jiných zemích jako je např. Polsko, Slovensko, Chorvatsko nebo Belgie je trend opačný. ⁶⁾

Koncem minulého roku pořádalo Multikulturní centrum Praha debatu na téma existence překážek, které ztěžují studentům ze zahraničí integraci do naší společnosti. Účastníci debaty (Sociologický ústav Akademie věd ČR, Konsorcium nevládních organizací pro migranty v ČR, atd.) se shodli, že se nejedná v první řadě o překážky bránící začátku studia nebo jeho pokračování, ale problémy vznikají

při zařizování praktických věcí a plnění základních povinností studenta. Dlouhodobé objednávací lhůty na cizinecké policii, vyřízení pobytu, neochota úředníků komunikujících pouze v českém jazyce, vyřizování žádostí dlouho po zákonných lhůtách a obecně známá neochota úředníků. Bohužel tímto přístupem se stávají složitějšími i tak praktické události jako je návštěva pošty, pojišťovny i změna telefonního operátora. ⁷⁾

Oproti tomu uznání zahraničního vzdělání probíhá v pevně daném procesu správních řízení. A pokud student splní dané požadavky, nenastává problém. Překážkou není dokonce ani neznalost českého jazyka. Zahraniční studenti hodnotí své studijní zkušenosti kladně i přesto, že studium bývá náročné. Čím delší dobu zde stráví, tím více jsou příjemně překvapeni naším národním kolorytem České republiky a zejména Prahy. V tomto prostředí a v prostředí studentském na vyřešené nesnáze velmi rychle zapomínají. S mladými studenty ze zahraničí spolupracují i jiné organizace při různých vysokých školách zabývajících se včleňováním studentů do společnosti. Jako příklad slouží naše organizace ČZU GO, která poskytuje studentům vytváření mezinárodní komunity na ČZU, integraci zahraničních studentů do života v ČR a dění ve škole. ⁸⁾

4.1. Cíle Erasmu

- Podpora realizace Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání
- Posílení přínosu vysokoškolského vzdělávání
- Zlepšení kvality a zvýšení mobility studentů
- Zlepšení kvality spolupráce mezi vysokoškolskými institucemi v Evropě

K tomu, aby vysokoškolská instituce měla oprávnění k účasti v tomto programu, musí být držitelem listiny Erasmus University Charter (EUC), jež stanovuje obecný rámec pro činnost v této oblasti, který může v rámci programu Erasmus provádět. Listinu EUC uděluje Evropská komise a ta stanovuje zásady a minimální požadavky, které musí dané instituce splňovat při realizaci činností. Musí zajistit mobilitu studentů, pořádat intenzivní jazykové kurzy, účastnit se multilaterálních projektů a organizovat přípravné návštěvy. Student může obdržet maximálně dva granty Erasmu: jeden na studijní pobyt, druhý na pracovní stáž. ⁹⁾

4.2. Podmínky pro studenty účastnící se Erasmu

Student musí být zapsán do akreditovaného bakalářského, magisterského nebo doktorského studijního programu na vysílající vysoké škole, nebo zapsán ke studiu na vysílající vyšší odborné škole. Musí být minimálně studentem 2. roku vysokoškolského studia a po celé období studijního pobytu musí zůstat zapsán ke studiu na dané vysílající instituci. ¹⁰⁾

Výběr studenta probíhá prostřednictvím výběrového řízení a délka pobytu musí trvat minimálně 3 maximálně však 12 měsíců. Na studijní pobyt může student vyjet pouze jedenkrát během celého svého studia. Pro účast v tomto programu není povinné mít udělené stipendium. Příjímá instituce nesmí od studenta přijatého pro studium v rámci Erasmus požadovat žádné poplatky v podobě školeného, poplatků za zkoušky nebo za používání knihoven. ¹¹⁾

4.3. Výše grantů pro vyjíždějící studenty

Grant je poskytován na celou dobu pobytu. V případě, že délka pobytu neodpovídá násobku celých měsíců, je grant přidělován následujícím způsobem:

- délka pobytu od - do - vezmou se celé měsíce a grant na poslední měsíc je přidělován dle počtu dnů posledního měsíce strávených v zahraničí:
- 1 - 7 dnů: nulová finanční podpora
- 8 - 20 dnů: polovina finanční podpory na měsíc
- 21 - 30 dnů: celá finanční podpora na měsíc ¹²⁾

Tabulka č.1 - Výše grantů pro vyjíždějící studenty

Země	Výše grantu	Země	Výše grantu
Belgie	404	Malta	346
Bulharsko	226	Německo	405
Dánsko	555	Nizozemí	459
Estonsko	312	Norsko	571
Finsko	488	Polsko	316
Francie	473	Portugalsko	353
Chorvatsko	339	Rakousko	430
Irsko	505	Rumunsko	252
Island	567	Řecko	359
Itálie	447	Slovensko	338
Kypr	355	Slovinsko	322
Lichtenštejnsko	516	Španělsko	409
Litva	301	Švédsko	469
Lotyšsko	297	Švýcarsko	553
Lucembursko	404	Turecko	324
Maďarsko	348	Velká Británie	583

Zdroj: ¹³⁾

Z tabulky vyplývá, že nejvyšší granty (v tabulce uvedeno v €/měs.) dostávají studenti Erasmusu z Velké Británie, Švýcarska, Norska, Islandu či Dánska. Naopak nejhůře jsou na tom studenti přijíždějící z Bulharska, Lotyšska, Rumunska či Litvy.

4.4. Množství vyjíždějících a přijíždějících studentů

Tabulka č. 2 - Množství vyjíždějících studentů

Rok	Počet studentů
2002/2003	3002
2003/2004	3589
2004/2005	4178
2005/2006	4725

2006/2007	5079
2007/2008	5335
2008/2009	5440
2009/2010	5338
2010/2011	5589
2011/2012	6059

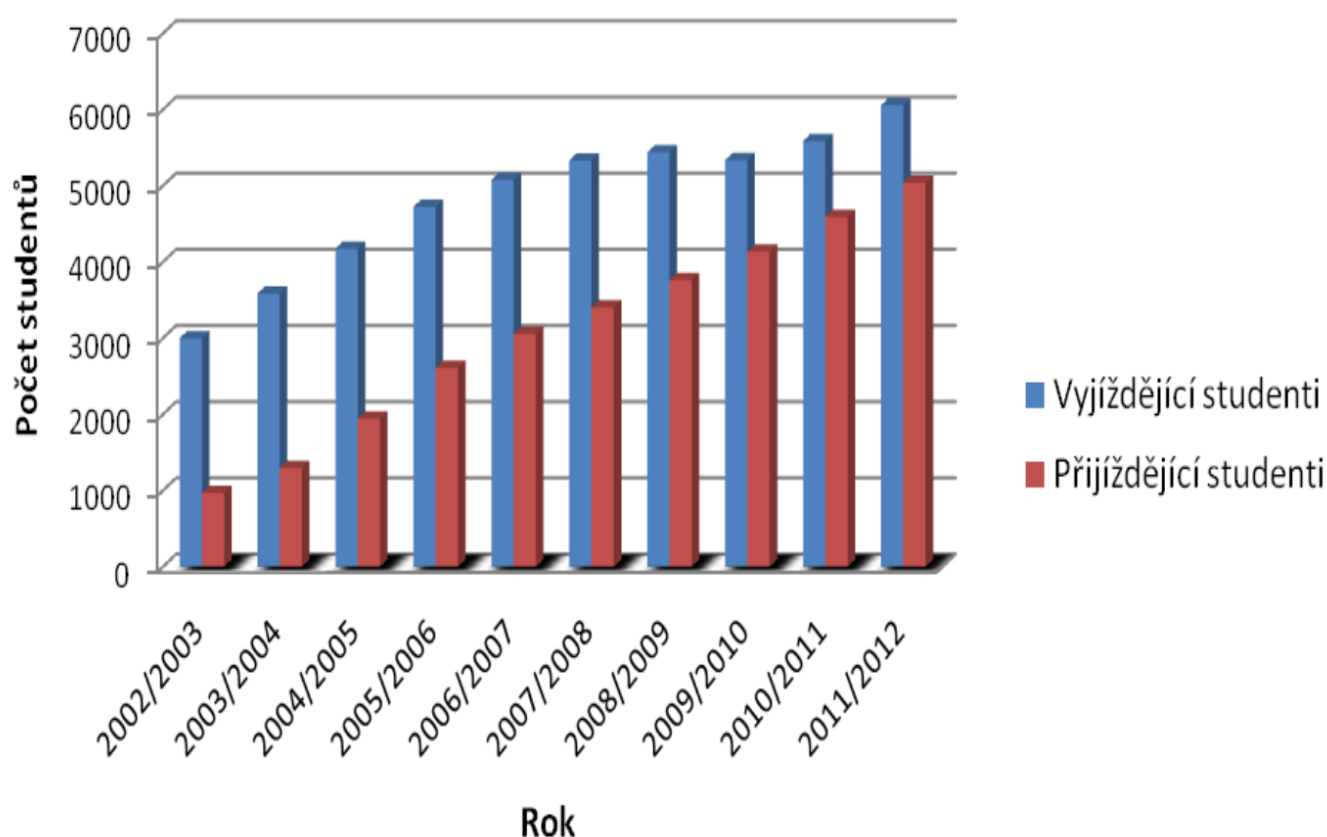
Zdroj: ¹⁴⁾

Tabulka č. 3 - Množství přijíždějících studentů

Rok	Počet studentů
2002/2003	971
2003/2004	1298
2004/2005	1945
2005/2006	2613
2006/2007	3058
2007/2008	3408
2008/2009	3764
2009/2010	4137
2010/2011	4596
2011/2012	5043

Zdroj: ¹⁵⁾

Studenti Erasmus



Zdroj: ¹⁶⁾

Z tabulky a následného grafického zpracování vyplývá, že celkový počet účastníků programu plynule narůstá. Zvyšuje se v průběhu let i počet našich vyjíždějících studentů tak, že se začíná přibližovat počtu studentů přijíždějících.

Erasmus je jako program celoživotního učení primárně určen pro vzdělání a výchovu. Jeho součástí je i možnost seznámení se s kulturami a životem v zahraničí. Každá zkušenost s pobytem mimo vlast obohacuje zúčastněné studenty na poli poznávání jiných národů, jejich specifik, učí je samostatnosti, rozhodnosti v řešení problémů a odpovědnosti za sebe samé. Podporuje vzájemnou toleranci a sounáležitost napříč zeměmi nejen mezi studenty. Tím, že je Erasmus zaměřen hlavně na mladé studenty, představuje důležitý spojující prvek i do budoucna.

5. Vlastní práce

5.1. Řízené rozhovory a dotazníkové šetření se studenty Erasmus

V rámci zpracování praktické části byly použity řízené rozhovory se studenty programu Erasmus a doplňující dotazníkové šetření pro komplexnější posouzení zkoumané problematiky začleňování studentů tohoto programu do naší společnosti.

5.1.1. Řízené rozhovory se studenty Erasmusu

Praktická část je zpracována prostřednictvím řízených rozhovorů se studenty zahraničních univerzit, kteří v rámci programu Erasmus studují na ČZU v Praze. Touto metodou bylo osloveno 12 studentů, kteří byli ochotni strávit s námi svůj volný čas a odpovědět na naše otázky. Otázky byly sestaveny na základě výzkumné otázky a podotázek. Tyto rozhovory nám daly tu možnost je dále rozvést a doplnit o další ve chvíli, kdy se komunikace mezi námi a studenty rozvinula.

První otázka byla směřována na to, jak se studenti Erasmusu začleňují mezi domácí studenty univerzity. Na tuto otázku shodně všichni odpověděli, že se s českými studenty moc nesblíží, protože s nimi přijdou do kontaktu velmi málo. Potkávají se s nimi na chodbách, při jídle v mense a při různých společenských akcích, ale do hovoru se s nimi nedávají. Při vyučování kontakt taky navázat nelze, protože místní studenti mají předměty vyučované ve svém jazyce a oni v angličtině a na ty moc českých studentů nechodí.

Pět z těchto oslovených studentů vypovědělo, že se stýkají s místními studenty hlavně prostřednictvím svých kamarádů, kteří zde strávili delší dobu a dokázali tak navázat alespoň částečný kontakt. I zde byl vidět faktor času, který ovlivňuje integraci studentů Erasmusu do české společnosti. Studenti, kteří studují v České republice kratší dobu vypověděli, že místa k setkání a seznámení je třeba vyhledávat na společných akcích školy a ne při běžném denním programu. Velmi kladně hodnotili také to, že čeští studenti na společných akcích školy jsou více přátelští, otevřenější a navázání komunikace je pro ně mnohem jednodušší.

Jeden ze studentů zmínil, že se místní studenti bojí mluvit jiným jazykem a možnost oslovení nebo jakéhokoli kontaktu odmítají. Respondenti naráželi na jazykovou bariéru, a dále na nevráživost Čechů vůči cizincům, zejména vůči studentům z východní Evropy.

Dalším tématem rozhovoru bylo, zda mají zájem si najít přátele mezi českými studenty. I zde jsme se setkali s problémem jazykové bariéry, nepřístupnosti některých studentů na univerzitě nebo se skupinami, které se zdržují pouze se svými přáteli. Opět byl rozdíl v odpovědích, kdy tu dotazovaný strávil delší dobu a také hraje roli osobnostní charakteristiky člověka. S tím už studenti Erasmusu bohužel nic neudělají. Tři ze studentů uvedli, že kontakt s českými studenty nevyhledávají díky zkušenostem, kterým se jim dostali v rámci seznamování a při vyhledávání pomoci.

V tomto okamžiku se otázka rozvinula i na problémy studentů při příjezdu do naší země. Díky tomu, že student, který přijíždí do hostitelské země a má zařízení jak ubytování, pokud o něj požádá, tak i pomoc při cestování na kolej jeho problémy při příjezdu se značně minimalizují. Těchto studentů ale moc není, z hlediska toho, že ne vždy je veškerá organizace stoprocentní. I zde vyvstala otázka, zda v silách univerzity takto vzniklé problémy řešit a reagovat na ně.

Mnoho z oslovených tento fakt ale hodnotilo s úsměvem a myšlenkou, že nikdy nepřijíždí zcela sami, ale se svými přáteli. Proto tento problém velmi potlačují při svých vzpomínkách na příjezd a ubytování. Reagovali i tím, že nikdy nikam nejednou bez předem zjištěných informací, ať už od svých přátel, kteří Českou republiku navštívili nebo od přátel, kteří jsou ještě na programu Erasmus či si sami nezbytné informace vyhledali.

V případě, že se vrátíme k otázce, týkající se vyhledávání přátel mezi českými studenty většina z nich zastává názor, že zahraniční studenti jsou mnohem otevřenější mezi sebou a dokáží si tak navzájem vypomoci a společnými silami vyřešit mnoho problémů se kterými se setkávají v rámci běžných

denních aktivit, svých potřeb nebo s problémy týkajícími se např. zakoupením jízdenky, dopravou na dané místo kulturní nebo společenské akce. Nejvíce byli překvapeni naším systémem, který je vyvinut od dopravního podniku hlavního města Prahy. Ale i tuto informaci získali po velmi dlouhé době jež mohla být díky dobré informovanosti a možnosti lepšího proniknutí mezi české studenty značně zkrácena.

V souvislosti s vyvstálými problémy došla řeč i na to s kým tyto problémy řešit. Naše otázka byla zaměřena také na naše osobní zkušenosti se zahraničním oddělením a jejich neochotou se nám věnovat. I tento náš poznatek zahraniční studenti hodnotili velmi záporně se slovy, že si raději poradí sami, či se zeptají nějakých místních studentů nebo jejich kamarádů a dalších studentů programu Erasmus. Neochota a vystupování zaměstnanců na tomto oddělení je určitě důležitým faktorem pro integraci a začlenění studentů do naší společnosti. Opět tedy dávali přednost zkušenostem a informacím, jež získali od spoluúčastníků tohoto programu. Našly se mezi studenty i problémy týkající se například volby mobilního operátora se kterými chtěli pomoci od místních studentů. Zde byl ale problém, o nedostatečné informovanosti. V případě návštěvy konkrétní pobočky se ale setkali s jazykovou bariérou a neochotou pracovníků. Ne vždy si studenti odnesli výhodný tarif. Velmi procítěně hodnotili návštěvu pobočky při zařizování opencard. Právě dva z respondentů tráví v Čechách delší dobu a od svých kamarádů zjistili, že nakupování jednotlivých jízdenek se jim nevyplatí. Tento problém byl právě pro tyto dva studenty obtížně řešitelný. Opět vyhledali pomoc mezi svými zahraničními studenty, jež jsou zde delší čas. S pracovníkem dopravního podniku v místě zřizování opencard bylo velmi těžké se domluvit.

Otázky těchto řízených rozhovorů byly zaměřeny také na otevřenost naší univerzity zahraničním studentům. Tady byla odpověď velmi jednoznačná. Univerzita se prostřednictvím organizace ČZU GO snaží jak pro zahraniční tak i pro místní studenty uspořádat mnoho společenských či kulturních akcí, kde je možné se integrovat mezi ostatní studenty.

Z těchto řízených rozhovorů vychází, že je třeba zapracovat na informovanosti zahraničních studentů. Z jejich pocitů je patrné, že čím delší dobu stráví na hostitelské univerzitě a čas zde strávený si užijí i přes náročnost svého studia, tím více zapomínají na počáteční problémy a domů se vrací s pozitivní zkušeností. Vždyť právě tento program byl vyvinut pro rozšíření obzorů studentů, jejich zkušeností, možnosti se osamostatnit a poznat i jiné kultury než tu, ve které vyrůstají. Zajímavý názor přinesla i jedna studentka, která řekla, že i přesto, že nemají dostatečné informace nebo si nedokáží poradit s některými problémy, vše záleží na lidech, se kterými se setkávají. Na jejich ochotě a na jejich vnitřnímu pocitu, že chtějí pomoci. Velmi přátelští podle ní byli studenti, kteří sami vyjeli do jiných zemí v rámci programu Erasmus. Vždyť právě oni řešili ty podobné problémy, které potkají snad všechny tyto zahraniční studenty.

5.1.2.Doplňující dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo zpracováno na základě řízených rozhovorů, názorů a postojů zahraničních studentů programu Erasmus k jednotlivým oblastem otázek. Toto šetření slouží pouze pro komplexní ucelení získaných informací a pro zobrazení názorů na dané otázky větším množstvím studentů tohoto programu. Dotazníky vyplnilo 20 studentů, kteří studují na České zemědělské univerzitě v Praze. Byl sestaven pouze z několika základních otázek pro dotvoření celého výzkumu.

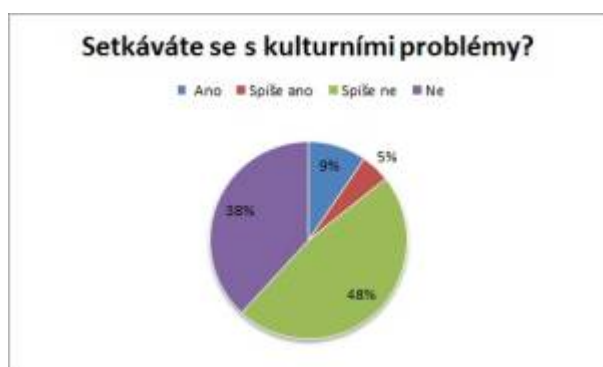
Oslovení respondenti byli ve věku 19-29 let, z čehož bylo osloveno 18 žen a 2 muži z různých evropských zemí. Oslovené respondenty lze rozdělit dle zemí a to studenti ze zemí bývalého SSSR (východní Evropa) - Rusko, Ukrajina, Kazachstán, Turkmenistán, druhá skupina jsou studenti ze západní Evropy- Francie, Irsko, Portugalsko, Německo. Musí se brát ohled na to, že názory studentů

jsou ovlivněny právě zemí odkud pocházejí. Například studentka z Turkmenistánu uvedla, že je spokojená s kvalitou výuky na ČZU, že zde má možnost výběru z mnoha zajímavých oborů, což v jejich zemi není obvyklé. Naopak student z Francie velice negativně hodnotil ubytování na kolejích, jelikož ve Francii jsou studenti zvyklí na lepší stav a vybavení kolejí. Dalším důležitým faktorem může být čas, který v České republice do této doby strávily (touto dobou je myšlena chvíle, kdy dotazník vyplňovali). Je velký rozdíl pokud se někdo nachází v novém prostředí pár dní či týdnů nebo již několik měsíců. Za začátku člověk netuší, kde má potřebné informace sehnat či s kým se může poradit. Později se naučí v novém prostředí žít a je pro něj mnohem jednodušší sehnat informace, které potřebuje.

V první části jsme se studentů ptali na jejich očekávání ohledně programu Erasmus. Z řízeného rozhovoru vyplynulo, že program Erasmus využili z důvodu poznání nové kultury, naučení se samostatnosti a samozřejmě získání nových znalostí. Získání nových znalostí ve smyslu možnosti porovnání výuky a její kvality, náročnost studia apod. Naši respondenti se ve většině (13 odpovědí) ztotožnili právě s možností získání nových zkušeností. Z čehož vyplývá, že většina studentů se na program Erasmus hlásí, aby poznali a měli srovnání, jak vypadá výuka na jiné univerzitě, mohou srovnat obtížnost studia a náročnost u zkoušek. Na tuto volbu navázala u studentů i možnost poznání nových lidí, což většina respondentů (12 odpovědí) hodnotila jako důležitý aspekt programu Erasmus.

Z řízeného rozhovoru vyplynulo, že studenti mají problém se sblížením s českými studenty. Ti se jim spíše straní, tudíž nemají moc příležitostí se s nimi seznámit. To nemusí být způsobeno pouze neochotou českých studentů seznamovat se se zahraničními, ale může to být způsobeno i tím, že zahraniční studenti navštěvují předměty v cizím jazyce, které čeští studenti příliš nenavštěvují, a tak je náročnější s domácími studenty kontakt navázat. Další otázka navázala na setkání s kulturními rozdíly. Na tuto otázku majoritní většina odpověděla záporně, což by mohlo vypovídat o naší kulturní otevřenosti a jisté neutralitě. Odpovědi zachycuje následující graf číslo 1.

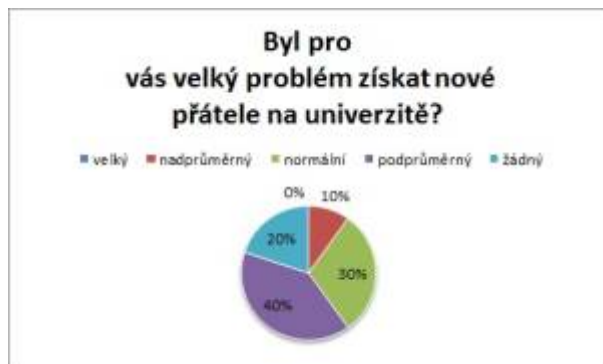
- Graf č.1: Výskyt kulturních problémů



Zdroj: vlastní zpracování

Ohledně navazování kontaktů s novými lidmi, respondenti hodnotili prostředí univerzity jako přátelské a rychle se seznámili, i když spíše v rámci komunity zahraničních studentů.

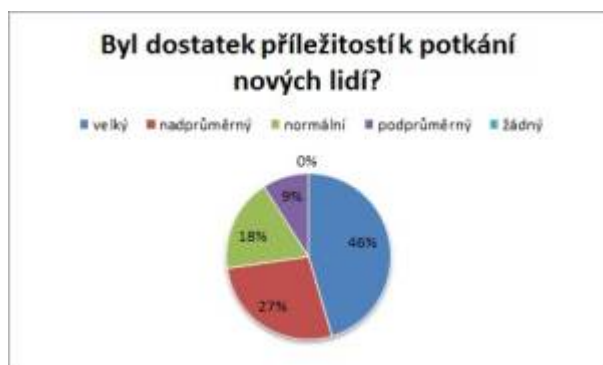
- Graf č.2: Problematika získání nových přátel



Zdroj: vlastní zpracování

Graf číslo 2 zobrazuje, jak hodnotili příjezdějící studenti problém získat si nové přátele. Čeští studenti se společenských a kulturních akcí zúčastňují stejně jako zahraniční studenti. Ne vždy je ale prostor a příjemná atmosféra mezi nimi k seznámení. Pravděpodobně tento problém pramení z obavy přílišné neznalosti cizího jazyka. Nejsnazší seznámení dle respondentů je na kolejích a to s ostatními studenty na programu Erasmus. Mimoškolní aktivity na ČZU byly také hodnoceny pozitivně, studenti zde mají mnoho aktivit, a tedy i příležitostí se seznámit s novými lidmi například taneční kurzy, apod.

- Graf č.3: Dostatek příležitostí k potkání nových kamarádů



Zdroj: vlastní zpracování

Graf číslo 3 ukazuje názor studentů na množství příležitostí k navázání nových přátelství. Právě příležitosti jsou základem pro seznámení a proniknutí do kultury a zvyků české společnosti.

- Graf č.4: Výskyt jazykových bariér

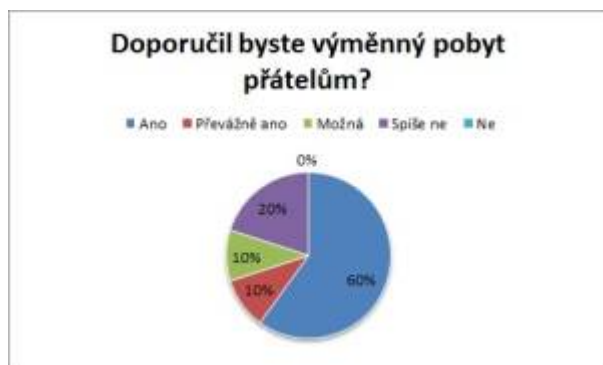


Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti relativně negativně hodnotili zahraniční oddělení.

U doplňujících otázek týkajících se názoru na program Erasmus, případně jeho negativ, studenti odpovídali, že negativa shledávají v oblasti ubytování, zejména bydlení na kolejích, které hodnotí negativně - nelíbí se jim, což hodnotili spíše studenti ze západní Evropy- Francie. Zbylí studenti odpovídali neutrálně, a to, že zařízení kolejí se jim moc nelíbí, ale pozitivně hodnotí blízkost školy a to, že jsou ve styku se svými spolužáky. Dovolit si lepší ubytování a to v rámci podnájmu, si nemohou všichni dovolit, což souvisí i s výší příspěvku, který je individuální dle jednotlivých zemí. Opět zde respondenti upozornili na určitou nesnášenlivost a neochotu českých občanů, když potřebují pomoci. Problém v této oblasti opět vidíme v jazykové neznalosti. Čtyři studenti odpověděli, že jim scházel domov a přátelé.

- Graf č.5: Doporučili byste zkušenost z Erasmus dalším



Zdroj: vlastní zpracování

Na závěr je dobré říci, že program Erasmus byl v dotaznících hodnocen velmi pozitivně a studenti by jej doporučili svým přátelům (viz graf číslo 5). Oceňují možnost osamostatnit se od rodičů, vyzkoušet si život, kdy se spoléhají sami na sebe a musejí se o sebe postarat v cizí zemi. Dále zde získají nové přátele a mohou srovnat studium na jiné univerzitě.

Můžeme tedy říci, že dotazníkový průzkum jen potvrdil názory a postoje respondentů z řízených rozhovorů. Záleží také na subjektivitě dotazovaných a jejich schopnosti se osamostatnit.

6. Závěr

Řízené rozhovory i dotazníkové šetření bylo realizováno osobně se zahraničními studenty Erasmus v prostorách České zemědělské univerzity v Praze. Na základě odpovědí z řízených rozhovorů byl sestaven dotazník, zkoumající jednotlivé problémy, na něž dotazovaní poukázali.

Řízené rozhovory poukázaly na skutečnost, že zahraniční studenti se s českými moc nesblíží, a to i přes fakt, že mají zájem si mezi nimi najít přátele. Čeští studenti se zahraničním studentům spíše straní, případně se s nimi nedostanou do styku, právě díky odlišné výuce. Největším problémem pro příjíždějící studenty byla orientace v daném městě a celkový nedostatek informací o dopravě, ubytování či stravování, pramenící z toho, že se neměli na tyto oblasti koho zeptat, prodávají většinou nerozuměli či byli neochotní zodpovídat kladené otázky. Pokud měli nějaký problém ohledně studijních věcí, řešili jej se studijním oddělením. V ostatních případech se spolehli na české či zahraniční studenty, odpovědi získali na základě zkušeností svých spolužáků. Všichni dotazovaní jsou toho názoru, že univerzity mají snahu vyjít studentům Erasmus vstříc, naopak jedna vidí problém spíše

v lidech, jež danou univerzitu navštěvují.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že studenti Erasmus od tohoto programu očekávají získání nových zkušeností či poznání nových lidí. Navazování kontaktů s novými lidmi jak ve škole, tak i mimo ni hodnotili pozitivně. Stejně tak neměli problém ani s výukou předmětů. Studenti či zaměstnanci školy jim byli nápomocni a zodpověděli jejich otázky. Za největší problém po příjezdu považují nalezení ubytování a překonání jazykové bariéry. Celkově však program hodnotili velmi pozitivně a doporučili by jej dále. Studenti se naučí v rámci programu samostatnosti a určité nezávislosti, což hodnotí také pozitivně, jako dobrou přípravu pro život.

Největším problémem, který má Erasmus odstranit, ovšem zůstává stále - jazyková bariéra. Přestože studenti vyjíždějící v rámci tohoto programu musí splňovat podmínky jazykových znalostí na určité úrovni, jedná se většinou o znalost světového jazyka, tedy v úvahu připadá angličtina, němčina, poslední dobou francouzština a španělština. Pokud se někomu v rámci vlastní píle podaří získat základní komunikační schopnosti v češtině, zjistí, že zmíněné problémy v lidech zmizí. Ne všichni domácí studenti jsou jazykově vybaveni tak, aby byli schopni bez problémů mezi sebe zařadit i tyto studenty. Např. dříve uvedené místo vhodné ke komunikaci jako je hospoda není místem, kde se schází jen studenti s jazykovými znalostmi. Jazykové znalosti jsou v rámci ČZU prohlubovány pouze v prvním ročníku, což je málo, studenti jazyk zapomínají a poté nechtějí komunikovat. Pokud cizí student narazí na osobu bez jazykového vybavení, může se setkat s rozpačitostí a neochotnou reakcí. Tento fakt ale není možné paušalizovat. Pro dobré zkušenosti s navazováním kontaktů a oblibu České republiky hovoří čísla v tabulkách a grafu, kde je zřejmé, že rostoucí počet příjezdějících studentů v programu Erasmus se začíná přibližovat číslu studentů vyjíždějících. To je jistě pozitivní fakt dokazující, že tento vzdělávací program zaznamenal velký nárůst a zapojuje se do něj čím dál více našich studentů.

Z rozhovorů i z dotazníků vyplývá, že zahraničním studentům Erasmus se daří i přes počáteční potíže integrovat do české společnosti velmi dobře. O integraci se snaží spíše studenti, kteří přicestují do České republiky na delší dobu, ti se také setkávají s větším množstvím problémů, nejen v rámci školy, ale i v rámci neochoty českých úředníků. Ale i v časově omezeném úseku jsou schopni navázat nejen studijní, ale i přátelské kontakty a proniknout tak do systému vzdělávání u nás a nahlédnout do základů naší kultury. Jejich pozitivní zkušenosti potvrzuje fakt, že by pobyt u nás doporučili i ostatním zájemcům o zmíněný program.

Vhodným doporučením jak příjezdějícím studentům pomoci jsou informační schůzky, kde by se studenti dozvěděli potřebné informace nejen ohledně studia, ale i ohledně dopravy, ubytování a stravování. Studenti by dále uvítali brožuru, kterou by dostali po příjezdu na univerzitu, kde by měli shrnuty základní informace o škole, kde se nacházejí učebny, kde je areál menzy, knihovny, sportovního areálu a samozřejmě kolejí. Dále by zde uvítali informace o výuce, včetně informací o vyučovaných předmětech a kam se obrátit v případě problémů. Studenti by zde měli informaci o dopravním podniku, s odkazem na [idos.cz](https://www.idos.cz) či [jizdnirady.cz](https://www.jizdnirady.cz), kde by mohli nalézt dopravní spojení. Ta další by zde měli vysvětleny měsíční kupony či jízdenky. Studenti by zde ocenili údaj o důležitých orgánech jako je policie, lékař, záchranná služba. Případně užitečné odkazy, ohledně mobilních operátorů, pojišťoven, apod. Vhodné by bylo umístění letáků do školy a na koleje ohledně studentských organizací, jako je ČZU GO či AISEC, které by mohli studentům být nápomocni.

7. Zdroje

Program Erasmus překonal hranici tří milionů studentů. In: *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro*

podnikání a export [online]. 1997 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/program-erasmus-prekonal-hranici-tri-milionu-studentu-37043.html>

BYRAM, Michael a Anwei FENG. *Living and studying abroad: research and practice*. Buffalo, NY: Multilingual Matters Ltd., 2006, xvi, 276 p. ISBN 978-1853599101.

Uzavření finanční dohody. ČZU: Česká zemědělská univerzita [online]. 2007 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: <http://www.czu.cz/cs/?r=1702&i=1822>

ČERNÝ, Tomáš. Eva Šarapatková: ČR je pro zahraniční studenty atraktivní. In: EurActiv.cz [online]. 2013 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/cr-v-evropske-unii/interview/eva-sarapatkova-ceska-republika-je-pro-zahranicni-studenty-atraktivni-011279>

KRŇANSKÁ, Petra E. Erasmus očima studentů. Praha: Dům zahraničních služeb, 2010. ISBN 978-808-7335-093.

VAVREČKOVÁ, Jana a Ivo BAŠTÝŘ. *Metodika sledování a hodnocení integrace cizinců z třetích zemí v České republice*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2010, 63 s. ISBN 978-80-7416-070-7. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/docl_21613_179285519.pdf

Erasmus - Studijní pobyt. NAEP: Národní agentura pro evropské vzdělávací programy [online]. 2007 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=40

Thompson Reuters: WEB OF SCIENCE. [online]. [cit. 2014-01-24]. Dostupné z: http://apps.webofknowledge.com/infozdroje.czu.cz/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=2&SID=S2lrECEgwsEhVZiNYEV&page=1&doc=7

Studijní pobyty v akademickém roce 2013/2014. Univerzita Karlova [online]. 2013 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: <http://www.cuni.cz/UK-4566.html#35>

Erasmus Extended university charter. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem [online]. 2007 [cit. 2014-1-30]. Dostupné z: <http://ujep.cz/userfiles/file/EUC.jpg>

8. Přílohy

8.1. Základní otázky řízených rozhovorů

1. Jak se začleňujete mezi domácí studenty univerzity?
2. Máte zájem si najít přátele mezi českými studenty?
3. Co Vám činilo největší problémy, když jste přijeli na universitu?
4. Když jste se setkali s nějakým problémem, jak a s kým jste ho řešili?
5. Je univerzita otevřená zahraničním studentům nebo je vůči nim uzavřenější?

8.2. Otázky dotazníkového šetření

1. Vaše pohlaví

- a) Muž
- b) Žena

2. Váš typ studia

- a) Bakalářský
- b) Magisterský
- c) Phd.

3. Setkáváte se s kulturními problémy?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

4. Narážíte na jazykovou bariéru v běžném životě?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

5. Myslíte si, že univerzita organizuje hodně událostí pro zahraniční studenty?

- a) Ano
- b) Částečně
- c) Ne

6. Byl pro vás velký problém získat nové přátele na univerzitě?

- a) Velký
- b) Nadprůměrný
- c) Normální
- d) Podprůměrný
- e) Žádný

7. Byl dostatek příležitostí k setkání nových lidí?

- a) Velký
- b) Nadprůměrný
- c) Normální
- d) Podprůměrný
- e) Žádný

8. Stýkáte se s Čechy?

- a) Ano

- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

9. Pokud ano, jsou vám nápomocni při řešení běžných problémů, které jako cizinci s obtížemi zvládáte?

- a) Ano
- b) Částečně
- c) Ne

10. Pomohli vám lidé, když jste měli problém?

- a) Ano
- b) Částečně
- c) Ne

11. Pokud jste měli problém, pomohlo vám studijní oddělení?

- a) Žádný problém doposud nenastal
- b) Ano
- c) Částečně
- d) Ne

12. Stačí vám peníze od EU?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše Ne
- d) Ne

13. Pokud ne, jak získáváte rozdíl?

- a) Rodina
- b) Úspory
- c) Práce v ČR

14. Doporučil byste výměnný pobyt přátelům?

- a) Ano
- b) Převážně ano
- c) Možná
- d) Spíše ne
- e) Ne

Počet shlédnutí: 62

1) , 14) , 15) , 16)

KRŇANSKÁ, Petra E. *Erasmus očima studentů*. Praha: Dům zahraničních služeb, 2010. ISBN 978-808-7335-093

2)

Thompson Reuters: *WEB OF SCIENCE*. [online]. [cit. 2014-01-24]. Dostupné z:
http://apps.webofknowledge.com.infozdroje.czu.cz/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=2&SID=S2lrECEgwsEhVZiNYEV&page=1&doc=7

3)

BYRAM, Michael a Anwei FENG. *Living and studying abroad: research and practice*. Buffalo, NY: Multilingual Matters Ltd., 2006, xvi, 276 p. ISBN 978-1853599101.

4)

VAVREČKOVÁ, Jana a Ivo BAŠTÝŘ. *Metodika sledování a hodnocení integrace cizinců z třetích zemí v České republice*. 1. vyd. Praha: VÚPSV, 2010, 63 s. ISBN 978-80-7416-070-7. Dostupné z:
http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/docl_21613_179285519.pdf

5)

Erasmus Extended university charter. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem [online]. 2007 [cit. 2014-1-30]. Dostupné z: <http://ujep.cz/userfiles/file/EUC.jpg>

6) 7) 8)

ČERNÝ, Tomáš. *Eva Šarapatková: ČR je pro zahraniční studenty atraktivní*. In: EurActiv.cz [online]. 2013 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z:
<http://www.euractiv.cz/cr-v-evropske-unii/interview/eva-sarapatkova-ceska-republika-je-pro-zahranicni-studenty-atraktivni-011279>

9)

Erasmus Extended university charter. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem [online]. 2007 [cit. 2014-1-30]. Dostupné z: <http://ujep.cz/userfiles/file/EUC.jpg>

10) 11)

Erasmus - Studijní pobyt. NAEP: Národní agentura pro evropské vzdělávací programy [online]. 2007 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z:
http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=40

12) 13)

Uzavření finanční dohody. ČZU: Česká zemědělská univerzita [online]. 2007 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: <http://www.czu.cz/cs/?r=1702&i=1822>

From:

<https://www.hks.re/wiki/> - **Hospodářská a kulturní studia (HKS)**

Permanent link:

https://www.hks.re/wiki/studenti_erasmu_a_jejich_integrace_do_ceske_spolecnostiLast update: **29/05/2024 19:39**